

O notă scurtă la o lungă recenzie

Fiind unul din autorii care au semnat volumul *Dinogetia II* urmăresc cu deosebită atenție impactul său științific asupra colegilor arheologi și istorici, din țară sau străinătate. Apariția recenziei semnate de colegul Dorel Paraschiv (mai departe D.P.), bine cunoscut specialist în ceramica romană, în Peuce, serie nouă 21, 2023, p. 316-319, mi-a atras atenția. Recenzia este plăcută, cu un ton cursiv și atrăgător. Cu atât mai surprins am fost de prezența unor inexactități, de neînțeles la un specialist de talia autorului recenziei.

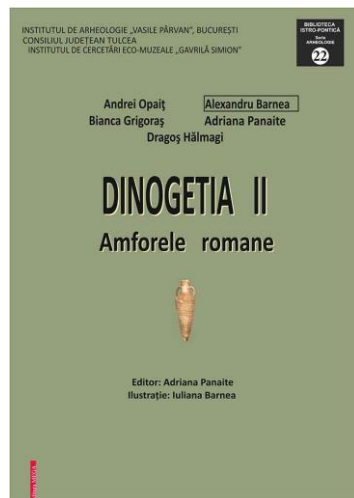
Astfel, nu ne explicăm cum a fost posibil să confunde *spatheia* de mici dimensiuni, Bonifay tip 33.b-c,¹ cu *spatheia* de tip Bonifay 32, de dimensiuni mai mari și care pot fi asemănată cu tipul Keay 26.²

Totuși, dacă aceste erori de încadrare tipologică pot fi înțelese, eu însumi făcând uneori asemenea greșeli, mai puțin scuzabile sunt următoarele două exemple, în care ni se reproșează ignorarea unor amfore descoperite la Dinogetia și publicate în secolul trecut. Consider că semnalarea acestor curențe denotă o citire superficială a volumului recenzat.

Primul exemplu se referă la reproșul pe care D.P. ni-l face în legătură cu absența din lucrarea noastră a unui tip de amforă publicat de Gh. Ștefan încă din 1941. Este de neînțeles cum autorul recenziei a omis paginile 82-83 și planșa 46 din *Dinogetia II*, unde prezentăm exact această amforă. La nota 435 chiar cităm lucrarea lui D.P.

A doua "omisiune" ce ni se reproșează este o amforă sinopeană, publicată în 1967 de I. Barnea ca fiind medievală. De mirare este faptul că D.P. a "sărit" paginile 70-71 și planșa 28, unde discutăm și ilustrăm amfora respectivă, în cadrul subcapitolului "Amfore sinopeene-tip Kassab Tezgör D Snp." Am omis să citez paralela stabilită de D.P. pentru această amforă cu una descoperită la Capidava, dar care este total diferită de tipul discutat de noi.

O ultimă constatare este despre o interpretare istorică greșită a valorii documentare a amforelor de către D.P., atunci când pune pe seama lotului restrâns de amfore analizate prezența scăzută a amforelor LRA 1 și numărul mare de amfore-

¹ Bonifay 1984, 127-129, Fig. 69/B-C.

² Keay 1984, 212-219, Fig. 90/9-11.

burduf. Realitatea, în opinia noastră este alta. Nu credem că numărul mic de amfore LRA 1 și ponderea ridicată numeric a amforelor-burduf sunt rezultatul unui triaj preferențial făcut de arheologi pe șantier, nici al manipulării repetate a materialului arheologic în depozitele muzeelor. Noi credem că aici este vorba de o prezență accentuată a comerțului liber, purtător al acestor amfore-burduf deci de o preferință pentru vinul egean. Rămâne ca statistici viitoare, ce se vor efectua pentru mai multe situri, să stabilească cum au variat aceste două tipuri de comerț, cel liber și cel organizat de stat.

Mărturisesc că, dacă nu erau aceste două erori grave făcute de D.P., nu aș fi scris aceste rânduri. E bine, însă, să avertizăm cititorii că uneori chiar și recenziile specialiștilor buni trebuie verificate. Pot apărea multe surprize...

BIBLIOGRAFIE

- Bonifay, M. 2004, *Etudes sur la céramique romaine tardive d'Afrique*, British Archaeological Reports. International Series 1301, Oxford.
- Keay, S.J. 1984, *Late Roman Amphorae in the Western Mediterranean, A Typology and Economic Study: The Catalan Evidence*, British Archaeological Reports. International Series 196, Oxford.

Andrei Opaïț
aopait@gmail.com